

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
สารบัญตารางประกอบ	ฎ
สารบัญภาพประกอบ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ในการศึกษา.....	10
1.3 ขอบเขตการศึกษา.....	12
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	13
บทที่ 2 แนวคิดเชิงทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	14
2.1 กรอบความคิดเชิงทฤษฎี.....	14
2.2 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	23
บทที่ 3 สภาพโดยทั่วไปของข้าวหอมดอกมะลิ.....	30
3.1 ลักษณะโดยทั่วไป.....	30
3.2 สภาพการผลิต.....	33
3.3 สภาพการตลาด.....	36

	หน้า
บทที่ 4 สภาพทางเศรษฐกิจและลักษณะการผลิตของเกษตรกร.....	39
4.1 สภาพทางกายภาพของพื้นที่ศึกษา.....	39
4.2 สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร.....	41
4.3 ลักษณะการใช้ปัจจัยการผลิต.....	52
4.4 เปรียบเทียบต้นทุนการผลิตและผลตอบแทนในการผลิตข้าว.....	56
4.5 เปรียบเทียบต้นทุนการผลิตและผลตอบแทนในการผลิตข้าวหอมดอกมะลิ ของเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดเชียงรายและจังหวัดสุรินทร์.....	68
4.6 ทักษะคติในการตัดสินใจของเกษตรกรในการเลือกปลูกข้าวหอมดอกมะลิ ข้าวเจ้า กข.15 และข้าวเหนียว กข.6.....	69
4.7 ความเป็นไปได้ในการลดต้นทุนต่อหน่วยในการผลิตข้าวหอมดอกมะลิ...	73
บทที่ 5 การตลาดข้าวหอมดอกมะลิ.....	80
5.1 ระบบการตลาดข้าวหอมดอกมะลิ.....	80
5.2 การกำหนดราคาข้าวหอมดอกมะลิในแต่ละระดับการตลาด.....	87
5.3 การข้าวเปลือกหอมดอกมะลิและทัศนคติของเกษตรกร.....	99
5.4 ต้นทุนการตลาดและส่วนเหลือมการตลาด.....	94
5.5 ความสัมพันธ์ของราคาข้าวหอมดอกมะลิในระดับการตลาดต่าง ๆ.....	102
บทที่ 6 ข้อเสนอแนะ.....	110
6.1 ข้อเสนอแนะ.....	110
6.2 ข้อเสนอแนะ.....	115
บรรณานุกรม.....	117

ภาคผนวก.....	125
ตารางภาคผนวกที่ 1 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกข้าวหอมดอกมะลิ ช่วงปี 2531-2534.....	126
ตารางภาคผนวกที่ 2 ปริมาณการนำเข้าข้าวหอมดอกมะลิของประเทศต่าง จากไทย ช่วงปี 2531-2535.....	127
ตารางภาคผนวกที่ 3 จำแนกต้นทุนการผลิตข้าวหอมดอกมะลิของเกษตรกร ในพื้นที่จังหวัดเชียงราย.....	128
ตารางภาคผนวกที่ 4 ต้นทุนการผลิตข้าวหอมดอกมะลิของ เกษตรกรแต่ละกลุ่ม ในพื้นที่จังหวัดเชียงราย.....	128
ตารางภาคผนวกที่ 5 อัตรากาไรให้และค่าใช้จ่ายปัจจัยแรงงานในการผลิตข้าวหอม ดอกมะลิของ เกษตรกรในแต่ละกลุ่ม ในพื้นที่จังหวัดเชียงราย	129
ตารางภาคผนวกที่ 6 ค่าใช้จ่ายวัสดุในการผลิตข้าวหอมดอกมะลิของ เกษตรกร แต่ละกลุ่มในพื้นที่จังหวัด เชียงราย.....	130
ตารางภาคผนวกที่ 7 ค่าใช้จ่ายวัสดุในการผลิตข้าวหอมดอกมะลิของกลุ่มเกษตรกร ในจังหวัดเชียงราย.....	131
ตารางภาคผนวกที่ 8 จำแนกต้นทุนการผลิตข้าวหอมดอกมะลิของเกษตรกรใน พื้นที่จังหวัดสุรินทร์.....	132
ตารางภาคผนวกที่ 9 ต้นทุนการผลิตข้าวหอมดอกมะลิของ เกษตรกรแต่ละกลุ่ม ในพื้นที่จังหวัดสุรินทร์.....	133
ตารางภาคผนวกที่ 10 อัตรากาไรให้และค่าใช้จ่ายปัจจัยแรงงานในการผลิตข้าวหอม ดอกมะลิของ เกษตรกรแต่ละกลุ่ม ในพื้นที่จังหวัดสุรินทร์....	134
ตารางภาคผนวกที่ 11 ค่าใช้จ่ายวัสดุในการผลิตข้าวหอมดอกมะลิของ เกษตรกร แต่ละกลุ่มในพื้นที่จังหวัดสุรินทร์.....	135
ตารางภาคผนวกที่ 12 ค่าสถิติ t ในการทดสอบความแตกต่างการใช้ปัจจัยการผลิต ของกลุ่มเกษตรกรแต่ละกลุ่ม.....	136
ประวัติการศึกษา.....	137

สารบัญตารางประกอบ

ตาราง		หน้า
1.1	ส่วนแบ่งตลาดข้าวในตลาดโลก ช่วงปี 2525-2534.....	3
1.2	ราคาข้าวเปลือกที่เกษตรกรขายได้ ช่วงปีการผลิต 2520/21-2535/36.....	4
1.3	ปริมาณและมูลค่าการส่งออกข้าวหอมดอกมะลิเปรียบเทียบกับปริมาณและมูลค่า การส่งออกข้าวรวมทั้งหมด ช่วงปี 2531-2534.....	6
1.4	ปริมาณการบริโภคข้าวหอมดอกมะลิภายในประเทศ ช่วงปี 2531-2534.....	8
1.5	ราคาข้าวเปลือกเฉลี่ยทั้งประเทศของข้าวหอมดอกมะลิ ข้าวเปลือกเจ้าอื่น ๆ และข้าวเปลือกเหนียว ช่วงปี 2531-2534.....	8
1.6	พื้นที่เพาะปลูก ผลผลิตรวมและผลผลิตต่อไร่ของข้าวหอมดอกมะลิในจังหวัดที่ เป็นแหล่งเพาะปลูกที่สำคัญ ปีการผลิต 2533/34.....	11
3.1	เปรียบเทียบคุณภาพข้าวหอมดอกมะลิกับข้าวเจ้า กข.15.....	33
3.2	พื้นที่และผลผลิตข้าวรวมทั้งประเทศและข้าวหอมดอกมะลิ ช่วงปีการผลิต 2533/34-2534/35.....	34
3.3	สัดส่วนของพื้นที่ปลูกข้าวหอมดอกมะลิในภาคต่าง ๆ ช่วงปีการผลิต 2533/34-2534/35.....	37
4.1	จำนวนเกษตรกรตัวอย่าง ในแต่ละพื้นที่ศึกษา.....	40
4.2	ระดับการศึกษาของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว.....	42
4.3	ขนาดพื้นที่เพาะปลูกข้าวต่อครัวเรือนของเกษตรกร.....	44
4.4	จำนวนครัวเรือนที่มีทรัพย์สินประเภทอุปกรณ์การเกษตรของเกษตรกร ในพื้นที่จังหวัดเชียงราย.....	45
4.5	จำนวนครัวเรือนที่มีทรัพย์สินประเภทอุปกรณ์การเกษตรของเกษตรกร ในพื้นที่จังหวัดสุรินทร์.....	46

4.6	จำนวนครัวเรือนที่มีทรัพย์สินประเภทเครื่องอุปโภคของเกษตรกร ในพื้นที่จังหวัดเชียงราย.....	47
4.7	จำนวนครัวเรือนที่มีทรัพย์สินประเภทเครื่องอุปโภคของเกษตรกร ในพื้นที่จังหวัดสุรินทร์.....	48
4.8	การใช้ปัจจัยการผลิตข้าวของเกษตรกรในจังหวัดเชียงราย (ต่อไร่).....	54
4.9	การใช้ปัจจัยการผลิตข้าวของเกษตรกรในจังหวัดสุรินทร์ (ต่อไร่).....	55
4.10	อัตราค่าจ้างแรงงานในการผลิตข้าวโดยเฉลี่ยของเกษตรกร ในพื้นที่จังหวัดเชียงราย ปีการผลิต 2535/36.....	58
4.11	ต้นทุนการผลิตข้าวของเกษตรกรในจังหวัดเชียงราย ปีการผลิต 2535/36.....	69
4.12	ต้นทุนและผลตอบแทนในการผลิตข้าวของเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดเชียงราย ปีการผลิต 2535/36.....	61
4.13	อัตราค่าจ้างแรงงานในการผลิตข้าวโดยเฉลี่ยของเกษตรกร ในพื้นที่จังหวัดสุรินทร์ ปีการผลิต 2535/36.....	63
4.14	ต้นทุนการผลิตข้าวของเกษตรกรในจังหวัดสุรินทร์ ปีการผลิต 2535/36.....	64
4.15	ต้นทุนและผลตอบแทนในการผลิตข้าวของเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดสุรินทร์ ปีการผลิต 2535/36.....	67
4.16	เปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนในการผลิตข้าวหอมดอกมะลิของเกษตรกร ในพื้นที่ 2 จังหวัด ปีการผลิต 2535/36.....	69
4.17	ปัจจัยที่กำหนดในการเลือกปลูกข้าวของเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดเชียงราย ปีการผลิต 2535/36.....	71
4.18	ปัจจัยที่กำหนดในการเลือกปลูกข้าวของเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดสุรินทร์ ปีการผลิต 2535/36.....	72
4.19	ผลผลิตและอัตรากาใช้ปัจจัยการผลิตต่อไร่ของเกษตรกรแต่ละกลุ่ม ในพื้นที่จังหวัดเชียงราย.....	74

4.20	ผลผลิตและอัตราการใช้ปัจจัยการผลิตต่อไร่ของเกษตรกรแต่ละกลุ่ม ในพื้นที่จังหวัดสุรินทร์.....	77
5.1	ปัจจัยที่กำหนดการตัดสินใจขายข้าวเปลือกให้แก่พ่อค้าท้องถิ่น.....	90
5.2	เปรียบเทียบราคาข้าวเปลือกที่เกษตรกรขายได้สุทธิในพื้นที่จังหวัดเชียงราย และจังหวัดสุรินทร์.....	91
5.3	ต้นทุนและส่วนเหลือของการตลาดของพ่อค้าท้องถิ่น.....	95
5.4	ต้นทุนและส่วนเหลือของการตลาดของโรงสี.....	97
5.5	ต้นทุนและส่วนเหลือของการตลาดของพ่อค้าขายส่งกรุงเทพฯ ฯ.....	99
5.6	ต้นทุนและส่วนเหลือของการตลาดของพ่อค้าส่งออก.....	100
5.7	ความสัมพันธ์ระหว่างราคาข้าวเปลือกกับราคาส่งออกข้าวสาร.....	105
5.8	ความสัมพันธ์ระหว่างราคาข้าวเปลือกแท้จริงกับราคาขายส่งข้าวสารแท้จริง.....	108
5.9	ความสัมพันธ์ระหว่างราคาขายส่งข้าวสารกับราคาส่งออกข้าวสาร.....	109

สารบัญตารางภาพ

แผนภูมิ	หน้า
1.1	
แนวโน้มของปริมาณส่งออกข้าวหอมดอกมะลิไปยังกลุ่มประเทศอื่น ๆ	
ช่วงปี 2531-2534.....	7
1.2	
แนวโน้มของพื้นที่เพาะปลูกและผลผลิตข้าวหอมดอกมะลิในพื้นที่เพาะปลูก	
12 จังหวัดหลัก ช่วงปี 2524-2534.....	12
3.1	
เส้นการกระจายของขนาดธุรกิจ (Lorenz Curve).....	17
3.2	
การส่งผ่านราคาส่งออกและราคาขายส่งไปสู่ราคาที่เกษตรกรได้รับ.....	21
5.1	
ครรลองการตลาดข้าวหอมดอกมะลิ.....	86
5.2	
การกำหนดราคาข้าวในระดับการตลาดต่าง ๆ.....	89
5.3	
เส้นการกระจายของผู้ส่งออกข้าวหอมดอกมะลิ (Lorenz Curve)	101